

Baltkrievija - cilvēktiesību aizstāvja *Ales Bialatski* aizturēšana

Eiropas Parlamenta 2011. gada 15. septembra rezolūcija par Baltkrieviju — cilvēktiesību aizstāvja *Ales Bialatski* aizturēšana

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Baltkrieviju, it īpaši 2011. gada 12. maija¹, 2011. gada 10. marta², 2011. gada 20. janvāra³ un 2009. gada 17. decembra⁴ rezolūcijas,
 - ņemot vērā Padomes secinājumus par Baltkrieviju, kurus pieņēma 3101. Ārlietu padomes sanāksmē 2011. gada 20. jūnijā,
 - ņemot vērā 1948. gada Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju un Apvienoto Nāciju Organizācijas 1988. gada decembra Deklarāciju par cilvēktiesību aizstāvjiem,
 - ņemot vērā rezolūciju par biedrošanās brīvību Baltkrievijas Republikā, kuru Eiropas Padomes Starptautisko nevalstisko organizāciju konference pieņēma 2011. gada 22. jūnijā,
 - ņemot vērā ANO Cilvēktiesību padomes 2011. gada 17. jūnija rezolūciju, kurā nosodīti cilvēktiesību pārkāpumi Baltkrievijā pirms valsts prezidenta vēlēšanām, to laikā un pēc tām un kurā Baltkrievijas valdība tiek aicināta izbeigt opozīcijas līderu vajāšanu,
 - ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieces/ Savienības augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos *Catherine Ashton* 2011. gada 5. augusta paziņojumu par *Ales Bialatski* arestēšanu Baltkrievijā,
 - ņemot vērā Reglamenta 122. panta 5. punktu,
- A. tā kā Baltkrievija ir uzņēmusies starptautiskas saistības ievērot starptautisko tiesību principus un pamatvērtības, tostarp demokrātiju, tiesiskumu un cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanu;
- B. tā kā cilvēktiesību aizstāvis, Cilvēktiesību centra „Viasna” priekšsēdētājs un Starptautiskās Cilvēktiesību federācijas priekšsēdētāja vietnieks *Ales Bialatski* pēc turēšanas apcietinājumā Baltkrievijas Iekšlietu ministrijas aizturēšanas centrā tika arestēts Minskā 2011. gada 4. augustā, pamatojoties uz oficiālu apsūdzību — izvairīšanās no nodokļu maksāšanas lielā apmērā („peļņas slēpšana īpaši lielā apmērā”), kas viņam 2011. gada 12. augustā tika izvirzīta saskaņā ar Baltkrievijas Kriminālkodeksa 243. panta II daļu; tā kā

¹ Pieņemtie teksti, P7_TA(2011)0244.

² Pieņemtie teksti, P7_TA(2011)0099.

³ Pieņemtie teksti, P7_TA(2011)0022.

⁴ OV C 286 E, 22.10.2010., 16. lpp.

viņam draud sods „ierobežota brīvība” uz laiku līdz 5 gadiem vai cietumsods uz laiku no trim līdz septiņiem gadiem ar mantas, tostarp Cilvēktiesību centra „Viasna” telpu, konfiskāciju;

- C. tā kā Valsts drošības komitejas (*KGB*) un Finanšu izmeklēšanas departamenta amatpersonas pārmeklēja *Ales Bialiatski* privātpašumu Minskā, māju Rakovā un „Viasna” biroju Minskā un konfiscēja viņa datoru un citus materiālus;
- D. tā kā apgabala tiesnesis Minskā 2011. gada 16. augustā noraidīja *Ales Bialiatski* advokāta iesniegto lūgumu atbrīvot šo cilvēktiesību aizstāvi pret personīgo galvojumu un tā kā viņa pirmstiesas apcietinājuma termiņš agrāk tajā pašā nedēļā tika pagarināts līdz diviem mēnešiem;
- E. tā kā šis arests ir saistīts ar to, ka dažas ES dalībvalstis Baltkrievijas varas iestādēm atklāja sīkāku informāciju par *Ales Bialiatski* bankas kontiem; tā kā nolūkā iegūt šo informāciju Baltkrievijas varas iestādes izmantoja starptautisko sadarbību saskaņā ar divpusēju nolīgumu par juridisko palīdzību, izmantojot starptautisko procedūru un nolīgumu sistēmu finanšu pārvedumu jomā — kas paredzēta teroristu un kriminālnoziedznieku izsekošanai —, lai pārņemtu pilnīgā kontrolē pilsoniskās sabiedrības nevalstiskās organizācijas un Baltkrievijas demokrātisko opozīciju, kā arī lai Baltkrievijas pilsoniskās sabiedrības acīs diskreditētu ES palīdzību;
- F. tā kā Baltkrievijas nodokļu administrācijas iestādes *Ales Bialiatski* bankas kontos esošās naudas summas interpretēja kā viņa personīgos ienākumus un apsūdzēja viņu to slēpšanā;
- G. tā kā Baltkrievijas varas iestādes sistemātiski atteikušās valsts līmenī reģistrēt gandrīz visas šīs valsts cilvēktiesību organizācijas (centram „Viasna” pagājušajos gados reģistrācija tika liegta trīs reizes); tā kā tādēļ, ka Baltkrievijas nevalstiskajām organizācijām paredzētās ārvalstu palīdzības (centra „Viasna” gadījumā — līdzekļi, lai tas varētu sniegt atbalstu tiem, kas cietuši no Baltkrievijā valdošā režīma īstenotajām masveida represijām pēc prezidenta vēlēšanām 2010. gada decembrī) saņemšanai nepieciešama Baltkrievijas varas iestāžu atļauja, cilvēktiesību aizstāvji, lai efektīvi sniegtu palīdzību neatkarīgās pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem, ir spiesti atvērt kontus kaimiņvalstīs;
- H. tā kā cilvēktiesību aizstāvju un aktīvistu vajāšana ir sistemātiska un plaši izplatīta; tā kā pēdējā laikā tiek ziņots par to cilvēktiesību aizstāvju, žurnālistu un aktīvistu vajāšanu, kuri rīko kampaņas, pieprasot *Ales Bialiatski* atbrīvošanu, un šī vajāšana cita starpā izpaužas kā arests, turēšana apcietinājumā, nopratināšana, naudas soda uzlikšana vai iespiedmateriālu konfiscēšana; tā kā vienu no šīm personām — *Viktar Sazonau* gaida tiesas sēde;
- I. tā kā *Ales Bialiatski* gadījums ir tikai viens no daudziem pilsoniskās sabiedrības un cilvēktiesību aizstāvju ilgstošas un pastāvīgas plaša mēroga vajāšanas gadījumiem, kura sākās pēc valsts prezidenta vēlēšanām 2010. gada decembrī, izraisot Baltkrievijā strauju pasliktināšanos cilvēktiesību un politisko brīvību ievērošanas jomā;
- J. tā kā daudzi opozīcijas aktīvistu, tai skaitā bijušie valsts prezidenta amata kandidāti, žurnālisti un cilvēktiesību aizstāvji, tikai aizturēti, pamatojoties uz viņu līdzdalību miermīlīgā pēcvēlēšanu demonstrācijā, kas notika Minskā 2010. gada 19. decembrī, izvirzot viņiem apsūdzību par masu nekārtību rīkošanu un nosakot nepamatoti bargus sodus — līdz pat septiņiem gadiem stingra vai vidēja režīma cietumā; tā kā tiek ziņots, ka daži no viņiem tika pakļauti fiziskai un psiholoģiskai spīdzināšanai, viņiem netika nodrošināta pienācīga

juridiskā un medicīniskā palīdzība vai pēc nopietnas ķirurģiskas iejaukšanās viņi bez pienācīgas medicīniskās rehabilitācijas tika nosūtīti atpakaļ uz cietumu,

1. pauž nopietnas bažas par cilvēktiesību aizstāvju situācijas pasliktināšanos Baltkrievijā; stingri nosoda Cilvēktiesību centra „Viasna” priekšsēdētāja *Ales Bialiatski* neseno arestu un pret viņu vērstos apgalvojumus, kā arī Baltkrievijas varas iestāžu nespēju ievērot pulcēšanās un vārda brīvības, kas ir vienas no cilvēka pamatbrīvībām;
2. pauž nožēlu par to, ka Baltkrievijas varas iestādes konsekventi atsakās piešķirt juridisku statusu neatkarīgām cilvēktiesību organizācijām šajā valstī, padarot neiespējamu šo organizāciju darbību ar represīvu tiesību aktu pieņemšanas palīdzību, kuru mērķis ir apslāpēt pilsoniskās sabiedrības darbības, un ka pēc tam varas iestādes draud ar kriminālsodu nolūkā iebiedēt cilvēktiesību aizstāvjus;
3. šajā sakarībā uzskata — ņemot vērā bezprecedenta bargos pasākumus, kas Baltkrievijā tika vērsti pret pilsonisko sabiedrību pēc valsts prezidenta vēlēšanām 2010. gada decembrī, pret *Ales Bialiatski* ierosinātā krimināllieta ir politiski motivēta un tās mērķis ir kavēt viņa kā cilvēktiesību aizstāvja darbu;
4. prasa nekavējoties un bez jebkādiem nosacījumiem atbrīvot *Ales Bialiatski* no ieslodzījuma, izbeigt pret viņu vērsto izmeklēšanu un atcelt visas viņam izvirzītās apsūdzības;
5. nosoda pret Cilvēktiesību centru „Viasna” uzsākto darbību un mudina Baltkrievijas varas iestādes izbeigt jebkāda veida vajāšanu, kas vērstas pret *Ales Bialiatski*, centru „Viasna”, tā darbiniekiem un visiem citiem cilvēktiesību aizstāvjiem, kā arī pret pilsoniskās sabiedrības organizācijām šajā valstī un ievērot tiesiskumu;
6. aicina Baltkrievijas varas iestādes atcelt Baltkrievijas Kriminālkodeksa 193-1. pantu, kas aizliedz neregistrētu sabiedrisko asociāciju dibināšanu un piedalīšanos to darbībās, jo šis noteikums ir pretrunā starptautiskiem standartiem attiecībā uz biedrošanās brīvību un liecina par to, ka Baltkrievija neievēro savus kā EDSO un ANO dalībvalsts pienākumus;
7. uzsver, ka ES un Baltkrievijas savstarpēji sniegtajai juridiskajai palīdzībai nevajadzētu kļūt par politiskās vajāšanas un represiju instrumentu;
8. pauž nožēlu par to, ka Baltkrievijas varas iestādes ar nolūku ļaunprātīgi izmanto valsts tiesību aktus un divpusējos un starptautiskos mehānismus;
9. aicina Baltkrievijas varas iestādes ievērot visus Apvienoto Nāciju Organizācijas Deklarācijas par cilvēktiesību aizstāvjiem noteikumus un nodrošināt, ka jebkādos apstākļos tiek ievēroti demokrātiskie principi, cilvēktiesības un pamatbrīvības saskaņā ar Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju un Baltkrievijas ratificētajiem starptautiskajiem un reģionālajiem cilvēktiesību instrumentiem;
10. mudina Baltkrievijas varas iestādes pārskatīt valsts tiesību aktus, it īpaši attiecībā uz biedrošanās un vārda brīvību, panākt to atbilstību starptautiskajiem standartiem un vienlaikus atturēties no jebkādas turpmākas tiesību aktu ļaunprātīgas izmantošanas;
11. aicina Padomi, Komisiju un augsto pārstāvi pastiprināt spiedienu uz Baltkrievijas varas iestādēm, piemērojot vīzu aizliegumu arī tām personām, kas iesaistītas *Ales Bialiatski* arestēšanā un vajāšanā, kā arī iesaldējot šo personu līdzekļus;

12. uzsver, ka, ņemot vērā pret Baltkrievijas opozīciju un pilsonisko sabiedrību vērstās pastāvīgās bezprecedenta represijas, ES ir jāatbalsta demokrātijas veidošana šajā valstī un jāmeklē jauni veidi, kā Baltkrievijas pilsoniskajai sabiedrībai un neatkarīgajiem plašsaziņas līdzekļiem palīdzēt veicināt sabiedrības izpratni;
13. aicina Austrumu partnerības augstākā līmeņa sanāksmē, kas notiks 2011. gada 28. un 29. septembrī Varšavā, pieņemt lēmumu palielināt palīdzību Baltkrievijas demokrātiskajai opozīcijai un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kā arī efektīvi sadarboties ar tām, lai atbalstītu un pastiprinātu to centienus nodrošināt demokrātiju;
14. aicina Baltkrievijas varas iestādes garantēt pienācīgu juridisko un medicīnisko palīdzību visiem politieslodzītajiem un nekavējoties un bez jebkādiem nosacījumiem viņus atbrīvot, atsaucot visas pret viņiem izvirzītās apsūdzības un pilnībā atjaunojot viņu pilsoniskās tiesības;
15. uzsver, ka ES potenciālās saistības attiecībā uz Baltkrieviju būtu jāpakļauj stingrai izvirzīto nosacījumu ievērošanai, tostarp nosacījumam, ka Baltkrievijai jāievēro demokrātiskie standarti, cilvēktiesības un tiesiskums, kā noteikts 2009. gada 7. maija Prāgas Austrumu partnerības augstākā līmeņa sanāksmē pieņemtajā kopīgajā deklarācijā, ko parakstījusi arī Baltkrievijas valdība;
16. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētāja vietniecei/ Savienības augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, EDSO Parlamentārajai asamblejai, Eiropas Padomes Parlamentārajai asamblejai un Baltkrievijas valdībai un parlamentam.